

**MEDNARODNI SEMINAR O
VAROVANJU ZAPOSLENIH V BOLNIŠNICAH PRED TVEGANJI ZARADI
IZPOSTAVLJENOSTI RAKOTVORNIM SNOVEM PRI DELU
3. septembra 2021**

**Prof. dr. Begoña MARTINEZ-JARRETA, dr. med., spec.
Univerza v Zaragozi in Znanstvenoraziskovalni inštitut za zdravje v Aragoniji
(IIS-Aragón), Zaragoza, Španija**

Formaldehid kot poklicna rakotvorna snov pri zdravstvenih delavcih

Formaldehid je bil leta 2004 ocenjen kot rakotvoren za ljudi (IARC, 2006), EU pa je leta 2015 njegovo uporabo prepovedala (Uredba Komisije (EU) št. 2015/491 z dne 23. marca 2015). Uporaba te spojine in zaščita zdravstvenih delavcev pred njo pomenita večplastno težavo. Formaldehid je spojina, ki se običajno uporablja na univerzitetnih oddelkih za histologijo in anatomijo ter v bolnišnični dejavnosti anatomske patologije, toda poklicna izpostavljenost zdravstvenih delavcev (zdravnikov, medicinskih sester, negovalcev, tehnikov itd.) se ne pojavlja samo na teh področjih. V bolnišnicah je treba upoštevati tudi druge morebitne izpostavljenosti, ki včasih ostanejo neopažene (denimo tiste, ki se nanašajo na čiščenje z nekaterimi detergenti, higienskimi izdelki itd.).

Da bi se izognili tveganjem v prvi skupini, so bile predlagane različne snovi, ki bi lahko nadomestile formaldehid kot fiksir za vzorce tkiv, toda do danes še ni učinkovite zamenjave zanj, zato je EU odobrila razširitev njegove uporabe v zdravstvu. Od leta 2004 je bilo narejenih več raziskav o poklicni izpostavljenosti formaldehidu in pojavu raka. Izdanih je bilo tudi več publikacij na to temo. Prav tako je več raziskav potrdilo povezavo med poklicno izpostavljenostjo formaldehidu in tumorji, kot so nazofaringealni karcinom in različne limfoproliferativne bolezni. Vendar so obstoječi dokazi o vpletenosti formaldehida v etiologijo drugih neoplastičnih patologij še vedno nezadostni in/ali sporni.

Če povzamemo, redna izpostavljenost delavcev formaldehidu lahko povzroči pomembne dolgotrajne zdravstvene težave, zato je treba izpostavljenost zdravstvenih delavcev formaldehidu na delovnem mestu čim bolj zmanjšati in upoštevati omejitve izpostavljenosti tej spojini. Kombinacija okoljskega in biološkega spremljanja se je izkazala za neprecenljivo orodje pri ohranjanju varnosti delavcev in učinkovitem ocenjevanju kemičnega tveganja v bolnišničnem okolju. Ob tem pa ne smemo pozabiti na uporabo ustreznih osebnih zaščitnih sredstev, sisteme za filtriranje zraka, pomembnost usposabljanja zdravstvenih delavcev in spodbujanje upoštevanja dobre laboratorijske prakse. V

predavanju bodo obravnavana vsa ta vprašanja s posebnim poudarkom na praksah in predpisih, ki se uporabljajo in veljajo v Španiji.